

Sygn. akt I ACa 19/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Piotr Wójtowicz
Sędziowie :	SA Elżbieta Karpeta SO del. Irena Rykała (spr.)
Protokolant :	Małgorzata Korszun

po rozpoznaniu w dniu 28 lutego 2013 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w C.

przeciwko S. P. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 15 października 2012 r., sygn. akt II C 403/12,

1) oddala apelację;

2) przyznaje od Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w Katowicach na rzecz adwokat A. K. 3 321 (trzy tysiące trzysta dwadzieścia jeden) złotych, w tym 621 (sześćset dwadzieścia jeden) złotych podatku od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną pozwanej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

I ACa 19/13

UZASADNIENIE

Powód wniósł pozew o wydanie w postępowaniu nakazowym nakazu zapłaty kwoty 101.262,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 13 grudnia 2011 r. oraz kosztami procesu według norm przepisanych. Uzasadniając żądanie podał, że E. P. i S. P. (2) tytułem zabezpieczenia roszczeń wynikających z umowy handlowej nr (...)przekazali powodowi weksel własny in blanco, za który poręczyła pozwana. W związku z zaległością w płatnościach weksel został wypełniony zgodnie z deklaracją wekslową, a wezwanie pozwanej do zapłaty okazało się bezskuteczne.

Sąd Okręgowy w Katowicach nakazem zapłaty z dnia 28 lutego 2012 r., sygn. akt II Nc 23/12, uwzględnił powództwo w całości.

Powód wniósł pozew o wydanie w postępowaniu nakazowym nakazu zapłaty kwoty 83.474,34 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 13 grudnia 2011 r. oraz kosztami procesu według norm przepisanych. Uzasadniając żądanie podał, że E. P. i S. P. (2) tytułem zabezpieczenia roszczeń wynikających z umowy handlowej nr (...)przekazali powodowi weksel własny in blanco, za który poręczyła pozwana. W związku z zaległością w płatnościach weksel został wypełniony zgodnie z deklaracją wekslową a wezwanie pozwanej do zapłaty okazało się bezskuteczne.

Sąd Okręgowy w Katowicach nakazem zapłaty z dnia 13 lutego 2012 r., sygn. akt II Nc 24/12, uwzględnił powództwo w całości.

Pozwana wniosła zarzuty od powyższych nakazów zapłaty. Zarzuciła, że w chwili podpisywania przez nią weksli nie widniał na nich zapis „poręczam za wystawcę” i podpis złożyła jedynie jako małżonka E. P. w tym znaczeniu, że przyjęła do wiadomości fakt podpisania przez jej męża weksli. Z ostrożności pozwana zarzuciła, że kwoty wskazane w wekslach nie zostały wykazane za pomocą faktur, protokołów odbioru czy dokumentami WZ.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Katowicach utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany przez ten Sąd dnia 28 lutego 2012 r., w sprawie sygn. akt II Nc 23/12; utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany przez Sąd Okręgowy w Katowicach dnia 13 lutego 2012 r., w sprawie sygn. akt II Nc 24/12; przyznał na rzecz adwokat A. K. kwotę 3.600 zł wraz z należnym od tej kwoty podatkiem VAT tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Rozstrzygnięcie oparł na następujących ustaleniach:

W dniu 10 października 2008 r., a następnie w dniu 26 maja 2010 r. powód zawarł z E. P. i S. P. (2) - wspólnikami Przedsiębiorstwa Handlowo-Uslugowego (...) S.C. kolejno umowy handlowe nr (...)oraz nr (...), których przedmiotem była dostawa określonego towaru. E. P. i S. P. (2) na zabezpieczenie roszczeń powoda z tytułu wykonania umowy zobowiązali się do przedłożenia razem z umowami poręczonych przez właścicieli spółki wraz z małżonkami weksli in blanco z wypełnionymi deklaracjami wekslowymi.

Z deklaracji wekslowych wynika, że wspólnicy E. P. i S. P. (2) złożyli do dyspozycji powoda weksle własne poręczone in blanco, upoważniając powoda do

1

ich wypełnienia w każdym czasie w przypadku braku zapłaty należności na sumę odpowiadającą kwocie należności wraz z odsetkami oraz opatrzyć weksle klauzulą bez protestu. Na odwrocie urzędowych druków weksla pod formułą „poręczam za wystawcę” pozwana złożyła swój podpis. Autorem tych słów był S. P. (2) i on przyniósł weksle pozwanej.

W dniu 21 listopada 2011 r. powód wypełnił weksle. Jeden z nich na kwotę 101.261,90 zł, zaś drugi na kwotę 83.474,34 zł, płatne w dniu 12 grudnia 2011 r. i wystosował do pozwanej zawiadomienie o wypełnieniu weksli wraz z wezwaniem do zapłaty. Pozwana odebrała pisma i nie ustosunkowała się do ich treści.

Sąd ocenił jako nielogiczne zeznania pozwanej w części w której twierdziła, że podpisała pustą kartkę papieru, nie wiedząc co robi. Wskazał, że podpis pozwanej nie figuruje na zwykłej kartce, ale na sformalizowanym urzędowym dokumencie weksla i nawet gdyby prawdziwe było twierdzenie pozwanej, że dokument ten nie był wypełniony, to podpisując go musiała mieć świadomość, że podpisuje się na wekslu. Sąd nie dał wiary zeznaniom pozwanej oraz świadka E. P., że na kartce przedłożonej pozwanej do podpisu nie widniały słowa „poręczam za wystawcę”, gdyż zeznania te są sprzeczne z zeznaniami świadka S. P. (2), który wpisał te słowa i przyniósł weksle do podpisu pozwanej. Świadek nie wypisywał poza tymi wekslami innych weksli, a składając zeznania nie miał przy pierwszym przesłuchaniu żadnych wątpliwości, że słowa „poręczam za wystawcę” figurowały na wekslach przed podpisaniem ich przez pozwaną.

Sąd uznał, że roszczenie powoda zasługuje na uwzględnienie na podstawie art. 30 i 32 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (Dz. U. Nr 37, poz. 282 ze zm.). Wskazał, że zobowiązanie poręczyciela wekslowego jest zawsze zobowiązaniem wekslowym, które cechuje się abstrakcyjnością i bezwarunkowością, zaś jego byt zależy od podpisu poręczyciela na wekslu oraz prawidłowości wypełnienia weksla in blanco. Wypełnienie weksla in blanco tylko wówczas może być uważane za niezgodne z deklaracją wekslową, jeżeli sprzeciwia się ono wyraźnie oświadczonej - wobec wierzyciela wekslowego - woli dłużnika. Sąd nie uwzględnił twierdzenia pozwanej, jakoby nie miała ona świadomości, że podpis stanowi poręczenie weksla, a jedynie jest poświadczeniem wiedzy o fakcie podpisania przez męża tego dokumentu. Sąd wskazał, że poręczyciel nie może podnosić wobec posiadacza weksla zarzutu udzielenia poręczenia wskutek podstępstwa, błędu lub groźby osoby, za którą poręczył i z tego względu zarzut ewentualnego wprowadzenia w błąd pozwanej przez jej męża nie może być uwzględniony. Sąd nadto wskazał, że pozwana była świadoma, że składa podpis na dokumencie weksla, skoro podała, że podpisem potwierdziła, iż wie o zobowiązaniu wekslowym męża.

W apelacji pozwana zarzuciła:

1. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na :

a. wadliwym przyjęciu, że słowa „poręczam za wystawcę” znajdowały się na wekslu wcześniej, niż podpis pozwanej, mimo iż ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wnioski takie nie wypływa,

b. wadliwym przyjęciu, iż podpisanie przez pozwaną dokumentu na którym figurowało słowo „weksel”, przy założeniu, że nie figurowały na nim słowa „poręczam za wystawcę” było równoznaczne z poręczeniem weksla przez pozwaną;

2. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. polegające na przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów, poprzez :

a. pominięcie dowodu z konfrontacji świadków E. P. i S. P. (2), w części, w jakiej potwierdza on zeznania E. P. i pozwanej, że słowa „poręczam za

2

wystawcę” zostały naniesione przez S. P. (2) po złożeniu podpisów na wekslach przez pozwaną;

b. pominięcie zeznań pozwanej w części w której wynika z nich, że w momencie podpisywania przez nią weksli, nie było na nich naniesionych słów „poręczam za wystawcę”.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie 1 i 2 poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów postępowania ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje: Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Przepis art. 233 § 1 k.p.c. dotyczy oceny dowodów i stanowi, że sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. W orzecznictwie wskazano, że jego naruszenie może polegać na błędnym uznaniu, że przeprowadzony w sprawie dowód ma moc dowodową i jest wiarygodny albo że nie ma mocy dowodowej lub nie jest wiarygodny. Jednocześnie przyjęto, że prawidłowe postawienie tego zarzutu wymaga wskazania przez skarżącego konkretnych zasad lub przepisów, które naruszył sąd przy ocenie poszczególnych, określonych dowodów (wyrok SN z dnia 28 kwietnia 2004 r., V CK 398/03, LEX nr 174215; wyrok SN z dnia 13 października 2004 r., III CK 245/04, LEX nr 174185).

Wbrew zarzutom apelującej, dowód z konfrontacji świadków E. P. i S. P. (2), nie upoważnia do przyjęcia, że świadek S. P. (2) potwierdził zeznania rodziców w części, w której twierdzili, że słowa „poręczam za wystawcę” zostały naniesione przez S. P. (2) po złożeniu przez pozwaną podpisów na wekslach. Świadek zeznał bowiem, że „już nie jest taki pewny tego co powiedział”, a tej treści zeznania nie są potwierdzeniem zeznań pozwanej i jej męża. Pozwana zarzucając w apelacji pominięcie zeznań w części w której twierdziła, że w momencie podpisywania weksli nie było na nich słów

„poręczam za wystawcę”, nie dostrzega, że zeznania te Sąd Okręgowy ocenił jako niewiarygodne i przyczyny takiej oceny zostały zawarte w uzasadnieniu wyroku. Wskazać należy, że w uzasadnieniu orzeczenia sąd ma obowiązek przedstawić podstawę faktyczną rozstrzygnięcia, którą ustala się nie na podstawie wszystkich przeprowadzonych w sprawie dowodów, lecz tych, które ocenione zostały jako wiarygodne i mające znaczenie dla sprawy. W granicach swobodnej oceny dowodów sąd ma prawo eliminować niektóre dowody i jeżeli czyni to zgodnie z zasadami art. 233 § 1 k.p.c. to nie dopuszcza się uchybienia. I tak jest w rozpoznawanej sprawie. Oceniając jako niewiarygodne zeznania pozwanej i jej męża słusznie Sąd Okręgowy wskazał, że są one sprzeczne z zeznaniami świadka S. P. (2), który wpisał na wekslach słowa „poręczam za wystawcę” i przy przesłuchaniu po raz pierwszy nie miał żadnych wątpliwości, iż miało to miejsce przed podpisaniem weksli przez pozwaną. Dla negatywnej oceny zeznań nie bez znaczenia jest również to, że pozwana zeznała, iż podpisała „kartki na których nie było nic”, co jest sprzeczne nie tylko z przedłożonymi przez powódkę weksłami z których wynika, że podpisy złożone zostały na urzędowych blankietach wekslowych, ale również z twierdzeniami pozwanej zawartymi w zarzutach od nakazów zapłaty. Skarżąca podała bowiem w zarzutach, że złożyła podpis na odwrocie weksła jako małżonka podpisanego na wekslu E. P.. Nie można też nie zauważyć, że pozwana twierdząc, iż na wekslach przed złożeniem przez nią podpisów nie było słów „poręczam za wystawcę”, nie wyjaśniła przekonywująco, jaki charakter miały złożone przez nią podpisy. Takim wyjaśnieniem nie jest twierdzenie pozwanej, że podpisanie przez nią weksli oznaczało przyjęcie do wiadomości faktu ich podpisania przez męża. Nie

3

sposób bowiem przyjąć, nie popadając w konflikt z zasadami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego, aby pozwana składając podpis na wekslu nie zdawała sobie sprawy ze skutków, jakie pociąga za sobą podpisanie takiego dokumentu. Wiarygodność zeznań pozwanej i jej męża podważa również fakt, że zeznania te są częściowo sprzeczne. Na rozprawie w dniu 1 października 2012 r. pozwana zeznała, że miała być podpisana umowa handlowa z jakąś firmą o czym powiedział jej mąż i wyjaśnił, że procedura wymaga, aby złożyła podpisy. Z kolei świadek E. P. w zeznaniach swych podał, że tylko poprosił żonę o podpisanie weksli, nie informując jej w jakim celu i żona o nic nie pytała.

Podsumowując powyższe stwierdził należy, że prawidłowo Sąd Okręgowy ustalił, że w chwili podpisywania weksli przez pozwaną widniał na nich zwrot „poręczam za wystawcę”. W apelacji kwestionującej to ustalenie faktyczne i dokonanej przez Sąd I instancji ocenę materiału dowodowego brak jest zarzutów wskazujących skutecznie na obrazę zasad swobodnej oceny dowodów.

Pozostałych ustaleń stanowiących podstawę faktyczną orzeczenia skarżąca nie kwestionuje. Ustalenia te Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne, z jednym wyjątkiem. Mianowicie, nie podziela ustalenia, że weksle do podpisu przyniósł pozwanej jej syn S. P. (2). Zarówno z zeznań pozwanej jak i świadków E. P. oraz S. P. (2) jednoznacznie wynika, że to E. P. przyniósł weksle do domu celem złożenia na nich podpisu przez pozwaną.

Powód wystąpił z powództwami o zapłatę jako remitent weksli własnych poręczonych przez pozwaną. Dołączone do pozwów weksle są dokumentami o cechach określonych w art. 101 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (Dz. U. Nr 37, poz. 282). Skoro powód żądania oparł na przepisach prawa wekslowego, to - wbrew zarzutom pozwanej - nie ciążył na nim obowiązek dołączenia faktur, protokołów odbioru. W toku postępowania nie zostały wykazane zarzuty, które mogłyby wyłączyć odpowiedzialność pozwanej. Przepis art. 31 prawa wekslowego wskazuje dwie formy oznaczenia poręczenia. Pierwsza wskazuje, że poręczenie oznacza się na wekslu wyrazem „poręczam” lub innym zwrotem równoznacznym, które podpisuje poręczyciel. Druga wskazuje, że sam podpis na przedniej stronie weksła uważa się za udzielenie poręczenia z wyjątkiem, gdy jest to podpis wystawcy lub trasata. Art. 31 prawa wekslowego nie wymaga, by zwrot „poręczam” lub inny równoznaczny, umieszczył na odwrocie weksła poręczyciel. Trafnie Sąd Okręgowy uznał, że poręczenie na wekslach in blanco udzielone zostało prawidłowo. Na odwrocie weksli wpisano bowiem „poręczam za wystawcę” i pozwana złożyła podpisy. Pozwana podpisała więc weksle jako poręczyciel wekslowy za wystawcę. Słusznie zatem Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo na podstawie art. 30 i 32 prawa wekslowego.

Z uwagi na powyższe Sąd Apelacyjny oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu orzeczono na podstawie § 19 i § 6 pkt 6 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).